

2014-10-14 SKRIV EN FILMANALYS / FILMRECENSION

Vi börjar med att titta på Kobra om boken "1984" av George Orwell:

<http://www.svtplay.se/video/2383446/kobra/avsnitt-3-1984-klarade-vi-oss-undan>

"Nu har dystopier framför allt blivit populärt inom ungdomslitteraturen, och många av bästsäljarna blir framgångsrika actionfilmer. I de nya dystopierna är huvudpersonerna oftast betydligt yngre än i de romaner som för längre sedan etablerade genren, något som kan användas för att förstärka dramatiken."

Läs hela recensionen här: <http://tidningenkulturen.se/artiklar/reportage-mainmenu-37/kultur-mainmenu-136/17126-dystopiernas-baesta-tid-aer-nu-hungerspelen-gjorde-oss-hungriga-efter-mer>

Gör följande:

1. Gå in på www.filmlektik.se och **Ribbys Filmesteter**
2. Scrolla ned till **v. 42** och välj **141014 Lektionsuppgift åk 8**
3. Läs igenom om Dramaturgi och Filmanalys på sida 4 - 7
4. Läs igenom instruktionerna på sida 2 - 3
5. Börja sedan skriva på era filmrecensioner. Texten ska innehålla svar på frågorna längst ned på denna sida.
6. Innan nästa lektion är slut ska ni ha postat era recensioner på ribbydoilm.blogspot.se

Ni har 30 min av denna lektion att skriva klart, ni kan skriva medan ni tittar.

Frågor som ska besvaras i era texter:

- Kan ni se hur vissa typer av filmer trender bland tonåringar. Vad beror det på tror ni?
- Känner ni till boken 1984 av George Orwell sen tidigare? Vad handlar den om?
- Skulle vårt samhälle kunna bli som i filmen? Finns det likheter redan nu?
- Ska vi dela in människor i olika kategorier? Varför/varför inte?
- Kan ni se några likheter/skillnader mellan "1984" och "Divergent"?

FILMANALYS

Syftet med att göra en filmanalys är att se de små delarna som utgör helheten. Genom att göra en analys ser vi hur genomtänkt en film egentligen är, in i minsta detalj. Dessa detaljer har en stor roll att spela. Vi som ser filmen ska t ex bli överraskade, glada eller rädda. Detta uppnås endast om detaljerna fungerar tillsammans som en helhet och vi tittare så att säga "går på det".

Uppgifter:

- **Skriv en sammanhängande text** där du svarar på punkterna på nästa sida (det räcker alltså inte att bara svara på frågorna).
- Till hjälp har du det som du antecknat om filmen under lektionerna med filmvisning.
- Lägg gärna in egna åsikter.
- Försök skriva så genomtänkt och uttömmande som möjligt!
- Titta gärna på dokumentet om dramaturgi och filmanalys om vad anslag, konfliktupptrappning osv betyder.

-
- När filmanalysen är färdigskriven postar ni den på Blogger (google).
Användarnamn: ribbydoilm@gmail.com
Lösenord: filmlektik789

Försök få med så många punkter som möjligt i recensionen:

- Story – handling. Kortfattat, vad handlar filmen om?
- Rollista – vilka är rollerna i filmen? (skådespelarnamnen). Berätta det i storyn.
- Miljö – Var utspelar sig filmen? Vilken plats, stad? Har man spelat in filmen på det verkliga stället eller i studio? Är det bra gjort?
- Tid – Nutid, någon gång förr i tiden, under olika tider? Under hur lång tid sträcker sig filmen?
- Motiv – tema. Allmän betydelsefull situation eller upprepad handling i filmer oberoende av tid, rum, person. T ex Stjärnornas krig – det onda mot det goda. Det goda segrar.
- Huvudkonflikt - Vilken är den stora konflikten/problemet i filmen?
- Anslag - Vad vill anslaget berätta? Hur börjar filmen? Kommer man rakt in i handlingen eller introduceras miljö och personer först?
- Vändpunkter – När känner du att det sker en drastisk förändring i filmen? När händer något viktigt och avgörande? Vilka scener är det och när i filmen förekommer de?
- Upplösning – hur slutar filmen? Är slutet ”avslutat” eller kan man ana sig till en fortsättning?
- Karaktärer – vilka personer är med i filmen? Vilka är huvudpersonerna? Hur ser de ut? Hur betar de sig? Skillnader och likheter mellan kvinnor och män? Vuxna och barn?
- Budskap – finns det någon djupare tanke med filmen? Kanske någon idé gömmer sig under ytan. Exempel: brott lönar sig inte.
- Inre intrig – brottas huvudrollen med personliga problem? Fixar de sig i slutet?
- ★ Vilka ljus och färger används mycket i filmen? Varför har man valt just det ljuset och de färgerna?
- ★ Är det få eller många klipp i filmen? Vad har det för verkan?
- ★ Vilken musik används i filmen? Hur påverkas du av den? Hur viktig är musiken för filmen?
- ★ Vilka andra effekter används? Hur påverkas du? Hur viktiga är dessa effekter för filmen?
- ★ Bakgrund = kopplingar till verkligheten. Ser du någon koppling till en verklig historia?
- ★ Är ämnet aktuellt och på vilket sätt i så fall?
- ★ Vilken publik riktar sig filmen till?
- ★ Agerar och betar sig skådespelarna som verkliga människor i filmens olika situationer? Varför/varför inte?

DRAMATURGI och FILMANALYS

Genom att lära sig dramaturgi och filmanalys går det att lista ut redan i förväg vad som ska hända i en film då de flesta filmer och historier är uppbyggda på ungefär samma sätt.

Alla filmer är uppbyggda med en **början**, **mitt** och ett **slut** på ett visst sätt. Det kallas **dramaturgi** och är nödvändigt för att göra en berättelse begriplig för tittaren och används ofta i film, teater, romaner, datorspel och serietidningar.

Den grekiske filosofen Aristoteles skrev på 300-talet f.Kr. en verklära (Ars Poetica) som talade om hur en berättelse skulle byggas upp för att få bästa effekt. Han delade till exempel in berättelsen i början, mitt och slut, och gav recept för hur karaktärsutvecklingen skulle se ut.

Drama är ett grekiskt ord som betyder handling. Dramaturgin är berättandets "grammatik" som förklarar hur vi kan nå fram med vårt budskap genom en berättelse. Det handlar om **konsten att berätta en handling så att den fångslar publiken**. Dramaturgi bygger på konflikter och motsättningar som för berättelsen framåt och ger den spänning.

Under Antiken undervisades i **retorik och dramaturgi, i konsten att tala och berätta**. Modeller och strukturer från dessa båda "tvillingvetenskaper" hjälpte talaren och diktaren att kommunicera med sin publik för att övertyga för att åstadkomma eller förändra något.

➔ Olika berättarformer

Det finns två olika berättarformer: **dramat** och **den episka berättelsen**. Dramat beskriver en "objektiv" verklighet, medan epiken låter en person berätta fram handlingen subjektivt.

Dramat

Dramats berättarform har ingenting med genren drama att göra, utan kan till exempel vara en vanlig action-film eller en komedi. **Dramat består utav av en övergripande huvudkonflikt** och en hel del hinder. **En konflikt kan till exempel vara en olycka** som när fartyget Titanic gick under och hinder är små detaljer som påverkar berättelsen, till exempel stängda dörrar som tillfälligt hindrar karaktären från att nå sitt mål. I ett drama berättas handlingen genom verklighetstroga skådespelare och dialoger.

★ Den episka berättelsen

I den episka berättarformen är det inte frågan om någon huvudkonflikt, utan här är det istället en person som berättar fram handlingen från sin syn på livet. Det kan i vissa fall även vara något annat än en person, men berättelsen kretsar hela tiden kring personen eller saken ifråga och hur det ska gå för denne. Ett bra episkt exempel är filmen Orlando som handlar om den unge mannen Orlando, som levde i England under Elizabeth I:s styre. Drottningen beordrar honom att förbli evigt ung. Det blev han inte heller, utan lever genom flera tidsåldrar som en ung man till en dag då han vaknar upp och upptäcker att han har blivit förvandlad till en kvinna. De resterande århundradena fram till början av 1900-talet beskrivs ur en kvinnas synvinkel. Ett annat exempel på episk berättelse är "Sagan om ringen".

Den dramatiska berättarmodellen är uppbyggd enligt tre akter. Mellan dessa akter sker övergångar där berättelsen förs framåt genom att konflikten "spetsas" mot sitt yttersta. Dramat går väldigt kortfattat ut på att en bomb dimper ner i huvudkaraktärens vardag och att denna måste kämpa tills hon vinner eller förlorar. Man kan se det som en "Vem vinner?"-historia.

- ➔ **Akt 1 (början) -
Anslag och presentation**
- ➔ **Akt 2 (mitten) -
Fördjupning och konfliktupptrappning**
- ➔ **Akt 3 (slutet) -
Konfliktupplösning och avtoning**

Mellan dessa akter sker **första vändpunkten** (mellan akt 1 och 2). I mitten av akt 2 uppstår **point of no return** och övergången mellan akt 2 och 3 byggs över av **ytterligare en vändpunkt**.

Den klassiska dramaturgiska modellen

En absolut majoritet av all västerländsk teater och film följer mer eller mindre medvetet denna den anglosaxiska berättarmodellen består utav följande sex steg:

(stegen inom parantes är de övergångar mellan de olika stegen)

1. Anslag

2. Presentation

(vändpunkt 1)

3. Fördjupning

(point of no return)

4. Konfliktupptrappning

(vändpunkt 2)

5. Konfliktförlösning

6. Avtoning

-
- ◆ 1. **Anslag** = Förväntningar väcks, huvudkonflikt anas, framåtrörelsen inleds.
  - ◆ 2. **Presentation** = Presentationen berättar vad det är för typ av historia och när den utspelar sig. Vilka som är med i den och vad deras målsättning är och hur konflikten startar..
    - **Vändpunkt 1 (plot point)**
  - ◆ 3. **Fördjupning** = Huvudpersoner och ev. skurkar presenteras mer ingående (drivkrafter, svaga/starka sidor) konfliktens bakgrund utvecklas, sympati/avsky väcks.
    - **Point of no return (the point of no return)**
  - ◆ 4. **Upptrappning** = Tempot ökar, konflikter trappas upp.
    - **Vändpunkt 2 (plot point)**
  - ◆ 5. **Klimax** = Konflikten/konflikterna avgörs, det utlovade anslaget infrias, presentationen och fördjupningen bekräftas, upptrappningen når sin kulmen.
  - ◆ 6. **Avrundning** = Lugnet efter stormen, publiken får ta del av huvudpersonernas känslor - sorg eller triumf, ev. sidokonflikter reds ut, personliga relationer reds ut eller bryts.

Några ingredienser för en bra historia:

Alla bra historier måste ha en **protagonist** och en **antagonist**:

- **Protagonisten = den goda människan (eller företeelsen).**
- **Antagonisten = den onda människan (eller företeelsen).**

För att skapa dramatik måste protagonisten ligga i underläge och samtidigt utsättas för något ofrivilligt.

Berättelsens premiss och eventuella överraskningar:

Berättelsens premiss = Historiens utgångspunkt, berättelsens budskap, till exempel "Brott lönar sig aldrig".

Överraskningar = Saknas någon del i den dramaturgiska modellen? Är premissen oväntad eller tvetydig? Har författaren behandlat någon del i modellen på ett nytt sätt?

Exempel på brott mot den dramaturgiska modellen:

Hjältinnan dör, skurken gifter sig med hjälten, berättelsens förmodade klimax följs av dess egentliga klimax, avrundningen uteblir, klimax uteblir, någonting som har utlovats i modellens tidigare delar stämmer inte.

Texter om genren "teenage dystopian movie"

"Begreppet dystopi är motsatsen till utopi och används för att syfta på en dyster samhällsvision, en av de mest kända är George Orwells 1984, men ofta handlar det om samtida problem – Orwell skrev sin klassiker om året 1948 och man känner igen ett sönderbombat Europa, fullt av misstro och fattigdom, i berättelsen. 1984 kom ut år 1949.

Nu har dystopier framför allt blivit populärt inom ungdomslitteraturen, och många av bästsäljarna blir framgångsrika actionfilmer. I de nya dystopierna är huvudpersonerna oftast betydligt yngre än i de romaner som för längre sedan etablerade genren, något som kan användas för att förstärka dramatiken."

Läs hela recensionen här: <http://tidningenkulturen.se/artiklar/reportage-mainmenu-37/kultur-mainmenu-136/17126-dystopiernas-baesta-tid-aer-nu-hungerspelen-gjorde-oss-hungriga-efter-mer>

"...it's actually right in line with the trend established by The Hunger Games and Divergent. Both of those, like 1984, take place on a different but recognizable Earth; both are about scenarios in which the protagonist must hide her true feelings from the government; both involve using her deepest fears in an attempt to gain control of her mind; both give the society's ruling group the power to know what citizens are up to."

Läs hela recensionen här: <http://time.com/1164/1984-equals/>

"To be honest, the complete burial of political and social meaning, and of the dystopian genre itself, has to be blamed on Hollywood over the kids who come out to see these films. Producers want to make money, and it's easier to market a romance than an action movie, especially to a teenage demographic."

"Equals," an upcoming modern adaptation of the original "1984" movie (filmed in 1956 and based on George Orwell's novel of the same title) is speculated to be reversing the roles of Winston and Julia, and has also been said to focus on the romantic subplot of the story. Kristen Stewart has been cast as the lead.

While many have noted "1984" possesses no caveat that would demand a man in the lead role, it's forgotten the switch likely is not being made to add diversity, or because it would, as far as the public knows, create any particular difference in how the tale is told.

It's simply because that is what makes money right now."

Läs hela recensionen här: http://www.theintell.com/life-style/reality/romanticized-dystopia-a-disturbing-trend-in-hollywood/article_71fcb15b-fbe9-5144-8382-3d7dde8566a6.html

---

"Divergent lands like a copy of one of those yellow self-help books 'Dystopia for Dummies' as it mashes together science fiction/fantasy tropes from the twentieth century with another female lead defined by her romantic aspirations rather than her actions."

Läs hela recensionen här: <http://thepopcornjunkie.com/2014/04/05/review-divergent/>

"The real message is that we are all "divergent."

Läs hela recensionen här: <http://www.collective-evolution.com/2014/03/21/a-divergents-guide-to-the-film-divergent/>

"On its own, Divergent is a very exciting story that deals with significant themes in a way that can be easily understood by younger audiences. It is critical for young people to learn the downfalls of blind loyalty to the system and a failure to question authority, and Divergent illustrates these downfalls clearly. It stands apart from similar stories in its genre as a variation on the sort of futuristic tyrannical societies we have seen in recent years, in both books and films. The element of the faction system in this story is a unique one and offers interesting commentary about the deception of choice. While the people in the factions are made to believe they have choice, the choice is quite illusory. After all, they may choose only one of five paths."

Läs hela recensionen här: <http://www.thenewamerican.com/reviews/movies/item/17900-divergent-futuristic-society-tries-to-eradicate-human-nature>

"3. The Hunger Games Did Not Create the Dystopian Genre!

For many people, The Hunger Games is the first dystopian novel they've read, leading to the false assumption that it created a genre. It did not. Dystopian has been around for almost 80 years. Novels like We, Anthem, 1984, and Brave New World, arose from the early-1900 fears over the rise of Communism. Historical events like World War II, the Cold War, and the fall of the Berlin wall further shaped the genre. Books like Ender's Game, The Handmaid's Tale, The Giver, and Battle Royale added new depth and breadth. Many elements in The Hunger Games were, in fact, borrowed from and influence by earlier dystopian works. Because that's how literature works.

Another example: The Hunger Games always reminded me of Richard Connell's short story The Most Dangerous Game (1924), and it reminds my friend of Shirley Jackson's The Lottery (1948)."

Läs hela recensionen här: <http://librarianwhodoesntsaysayshhh.com/2014/06/23/every-book-is-not-the-hunger-games/>
